

**Nasjonalparkstyret
for Reinheimen**

Postadresse
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Besøksadresse
Norsk Fjellsenter,
Brubakken 2, 2686 Lom
Norsk Tindesenter
Havnegata 2, 6300 Åndalsnes

Kontakt
Sentralbord: +47 61 26 60 00
Direkte: +47 91557809
fmoppst@fylkesmannen.no
<http://www.nasjonalparkstyre.no/reinheimen>

Ola Kaurstad
Valbjør
2680 VÅGÅ

Saksbehandlar Ingvild Øyjordet

Vår ref. 2018/4227-2 432.2

Dykkar ref.

Dato 18.07.2018

Ottadalen landskapsvernområde - Dispensasjon - Motorferdsel - 2018 - Utsifting tilførselsrør vatningsanlegg - Ola Kaurstad

I medhald av vedtekter for Reinheimen nasjonalparkstyre punkt 6.2, jf. naturmangfaldlova § 62 andre ledd tredje punktum, har nasjonalparkstyret for Reinheimen i styremøte 14.03.2016, sak 5/16, gjort vedtak om å delegere thandsaming av einskilde saker til nasjonalparkforvaltaren, slik som i denne saka. Vedtaket gjev nasjonalparkforvaltarane i Reinheimen myndigheit til å treffe vedtak i saker av kurant karakter.

Med saker av kurant karakter meiner ein følgjande:

- Saker etter dei spesifiserte dispensasjonsføresegnene i verneforskriftene om ferdsl og motorferdsel.
- Saker etter andre spesifiserte dispensasjonsføresegner i verneforskriftene og etter naturmangfaldlova § 48 der:
 - a Det dreier seg om fornying av dispensasjon gjeve av styret eller arbeidsutvalet, og føresetnadene ertilnærma uendra.
 - b Det føreligg etablert forvaltningspraksis frå saker handsama av styret/AU i tilsvarande sak.
 - c Forvaltningsplanen gjev eintydige føringar for utfallet.

Dokument i saka:

Søknad frå Ola Kaurstad, e-post 17.07.2018

Søknaden:

Ola Kaurstad søker om dispensasjon til bruk motorferdsel for utsifting av tilførselsrør til vatningsanlegget til Valbjør som ligg innanfor Ottadalen landskapsvernområde.

Søknaden:

Vatningsanlegget på Valbjør,

Bilde 4, tomt vannmagasin

Valbjør har i alle tider hentet vatningsvann fra de vassrike områda i Sjessåldalen og myrene innenfor Bukkehaugane. De opprinnelige vassvegane ligger opne og er fremdeles godt synlige i terrenget. På 1980 og 1990-tallet ble det lagt ned et stort arbeid i å legge vannrør i bakken fra magasinet i dalen sør for Bukkehaugen og ned til vanningsdammene (bilde 4) som ligger snaue kilometeren fra gardstunet. (Dette strekket er vist i bilde nr. 7). Det siste stykket av det ovenfornevnte strekket ble delvis lagt åpent i de gamle veitene og delvis i lukkede drenerør. Samtidig ble det gjort forsøk på å renovere og å lede frem vann fra det øvre inntaket i forutnevnte myra (heretter kalt øvre delen). Det ble det lagt ned drenerør i vassveite-traseen (vist i bilde 5 og 6). Stedvis er disse gått i stykker og er tette. Selve inntaket er også mudret igjen og trenger en opprensning.

Anlegget skal vatne alt av dyrket mark på gardsnummer 73-1. Bilde 9

Plan for utbedring

Vi ønsker å kjøpe inn nytt PE-rør 75 mm og å legge det i (så godt det lar seg gjøre, denne slanger er stiv) vassveitetrasseen (ca. 930 meter), vi ønsker også å «mudre opp», renske inntakspunktet for den øvre delen inne på myra. Vannet skal så ledes inn i den nedre delen av vanningsanlegget og ned i magasindammen (vist i bilde 3) ved gården.

Dvs. Vi må få løyve til å kjøre slangen opp med traktor og minigraver. Transporten inn vil skje etter trase vist i bilde 8. Dette langs det som er markert som veg på kartet skog og landskap. Fra befaring gjennomført 28 juni 2018, kunne en se at demningen i Skjessåldalen er skadet av vårfloppen, denne demningen må benyttes som kjørebru, og vi vil legge tilbake de steiner og den jord som har rast fra denne for å komme over. Utlegging av slange vil skje med traktor, håndmakt og minigraver. Vi må derfor også få kjøre langs vassveitetraseen som vist i bilde 1-3.

Det har i sommer vært tørt vær, og vi skal benytte lett utstyr for å lage minst mulig skade på terrenget. Vi vil holde oss til beskrevet rute/trasse, men dersom det av praktiske hensyn til steder ikke er mulig å ta seg frem, dog eller volde mindre skader ved å avvike, håper vi på å få lov til dette gjennom denne søknad.

Bilde 1 Kartvedlegg fra skog og landskap, lagt på snitt for naturvernområder.

Bilde 2 Samme kart, større bilde. Markert linje er den gamle vassveita.

Bilde 3 Samme kart i farger. Markert linje er den gamle vassveita.

Bilde 5

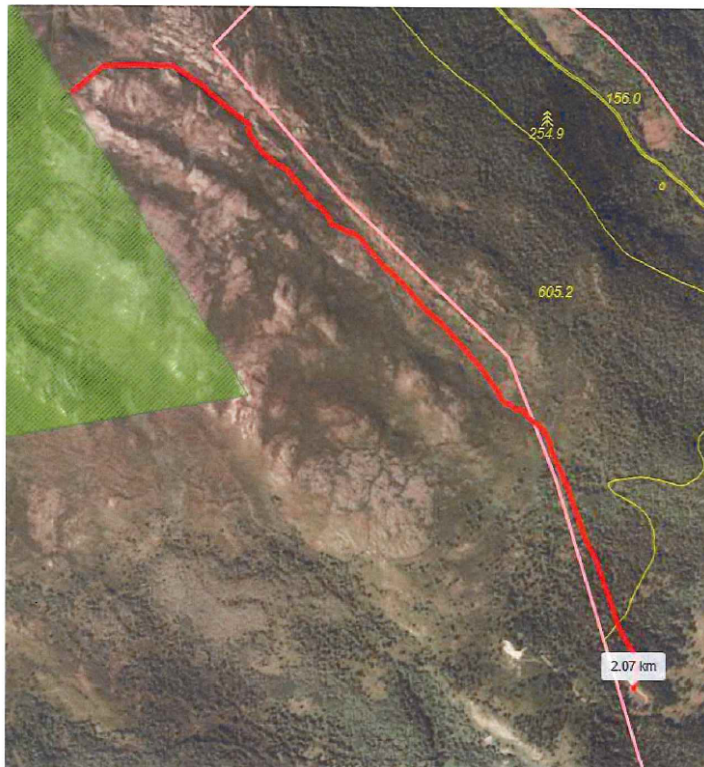

Bilde 6.

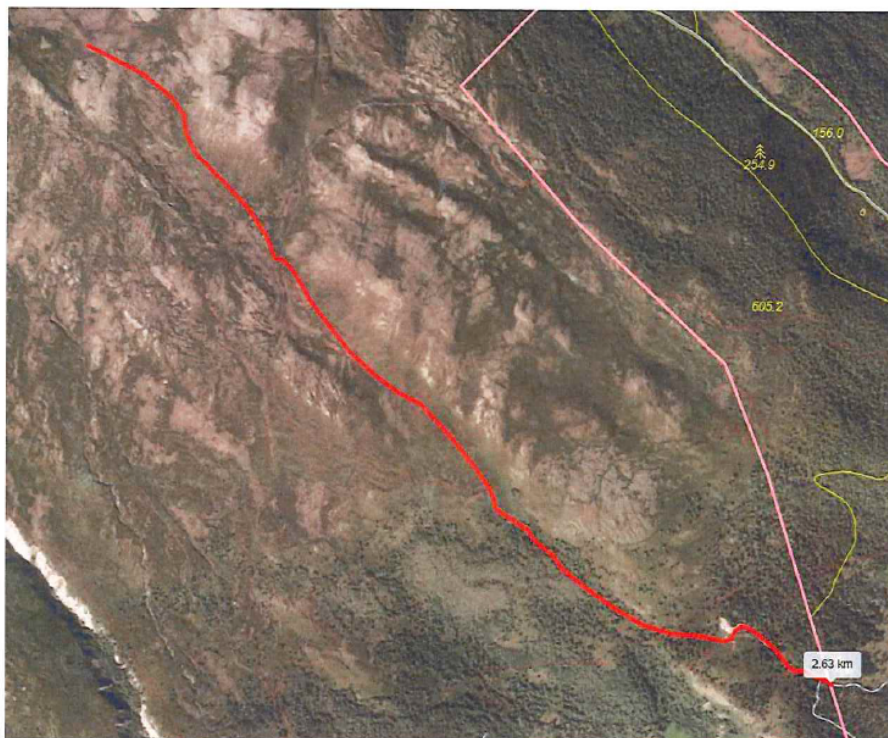

Bilde 7

Bilde 8, adkomstveg

Bilde nummer 9

Søknaden er vurdert i samsvar med:

- Verneforskrift for Ottadalen landskapsvernområde, 24.11.2006
- Forvaltningsplan for Reinheimen, mars 2010
- Naturmangfoldlova (NML), 19.06.2009

Verneforskrift og verneformål:

Formålet med Ottadalen landskapsvernområde er å:

- ta vare på eit eigenarta naturlandskap som del av eit samanhengande høg fjellsområde
- ta vare på det biologiske mangfaldet i området, med særleg vekt på villreinstammen i Reinheimen-Breheimen
- ta vare på kulturminne mellom anna knytt til vatningsanlegg

Ålmenta skal ha tilgang til naturoppleving gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Etter verneforskrift for Ottadalen landskapsvernområde § 3 pkt. 5.1, er motorferdsel på land, på vatn og i lufta under 300 m frå bakken forbode. Med heimel i verneforskriften § 3, pkt. 5.3. bokstav e) kan forvaltningsstyresmakta gje dispensasjon til: *Motorferdsel i samband med vedlikehald av eksisterande vatningsanlegg (dam og vassvegar).*

Forvaltningsplanen for Reinheimen utdjuar verneforskriften § 3, pkt. 5.3 med omsyn på motorferdsel:

Motorisert ferdsel i utmark i Ottadalen landskapsvernområde skal haldast på eit nødvendig minimum. Det kan gjevast løyve for motorferdsel for vedlikehald og utbetring av vatningsanlegg. Dette er aktuelt ved bruk av gravemaskin for arbeid på anlegga, transport av masse og materialar med traktor og hengar, eventuelt snøscooter, i samband med molding, vedlikehald og oppgradering.

Ved akutte brot på vassvegar som medfører tap av vatningsvatn eller fare for flomskadar, kan ein nytte motoriserte transportmiddel og maskinar for å bøte på dette. Dette er søknadspliktig.

Forvaltningsplanen for Reinheimen omtalar vatningsanlegga i Ottadalen landskapsvernområde (side 140):

Vatningsanlegg i fjellet

10.3.1 Dagens bruk, mål og utfordringar

Vatningsjordbruket i Ottadalen er eit særmerkt fenomen som ein finn parallellar til m.a. i Italia og Sveits. Med svært små nedbørsmengder i hovuddaleføret er behovet for vatningsvatn stort i Ottadalen. Sjølv om det i seinare år er bygt ein del pumpeanlegg med inntak frå Otta, er jordbruket i Ottadalen framleis avhengig av vatningsanlegg i fjellet. Dei fleste vatningsanlegga har framleis stor bruksverdi, samstundes som dei er verdifulle for kulturminnevernet. Bruken av anlegga fremmar i denne samanhengen både jordbruksinteressene og kulturminnevernet.

Element i anlegga

Vatningsanlegga i Ottadalen (tabell 9-11) består av følgjande element: Dammar (teppingar). Dammane er bygt som fyllingsdammar. Eldre anlegg kan også ha tørrmur som ein del av konstruksjonen. Vassvegar (vassveiter). Vassvegane går som små kanalar gjennom landskapet. Vassvegane er godt tilpassa landskapet, og kan vere vanskeleg å sjå for eit framandt auge. Vassvegane er imponerende konstruksjonar, både når det gjeld lengde og korleis fallet er utnytta. Det finst døme på vassvegar som kryssar kvarandre i to plan. Luker. Det er luker i dammane for å regulere tappinga. Det er også sett inn luker i vassvegane for å distribuere vatnet etter sedvane og behov. Trotak. I blant kryssar vassvegen søkk eller bekkar i terrenget. Her er det bygt såkalla trotak, som i prinsippet er ein akvadukt.

Vedlikehald

Vatningsanlegga må vedlikehaldast av omsyn til

- Drift av anlegga
- Kulturminnevern

Tradisjonelt har det vore nytta stein, torv og tre. I seinare år er anlegga vedlikehalde og utbetra også med bruk av nye materialar som grove plastrøyr, aluminiumsplater og impregnert treverk m.v. Vedlikehaldstiltak vil i blant krevje bruk av gravemaskin og annan motorisert transport i utmarka. Eit spesielt drifts- eller vedlikehaldstiltak er molding. Tiltaket gjeld spreining av mold eller liknande langs vassvegen for å påskunde snøsmeltinga. Tiltaket kan førebyggje tilstopping av vassvegen og betre vassforsyninga til jordbruket i ei kritisk fase i vekstsesongen.

Oppgradering

Vatningsanlegga er utvikla over lang tid slik at systemet er stabilt og tilpassa behovet i kvar grend. I enkelte tilfelle kan det likevel vere behov for oppgradering av anlegg som kan medføre forsterking av dam, høgding av damkrone, nye dammar, reinsking og omlegging av vassvegar m.v.

Vedlikehald av vassvegane er direkte heimla i verneforskriften § 3, pkt. 1.2. a):

Reglane i § 3, pkt. 1.1. er ikkje til hinder for a) Vedlikehald av eksisterande bygningar, vegar, anlegg, gjerde o.l. (...) Eksisterande anlegg kan vedlikehaldast slik at dagens standard vert oppretthalde, dette gjeld mellom anna vatningsanlegg i område med dammar og vassvegar.

Forvaltningsplanen utdypar verneforskriften § 3, pkt. 1.2. a):

Vedlikehald § 3, pkt 1.2, a.

Vedlikehald av vassvegar er direkte heimla i verneforskrifta.

Vedlikehald av vassvegar gjeld m.a. molding, reinsk av dammar og vassvegar, skifte av treverk i vassvegar og trog, skifte av luker, forsterking av eksisterande vassvegar og fyllingsdammar. Ein skal kunne nytte nyare materialar som plast, aluminium, impregnerd treverk, men i regelen på ein måte som ikkje endrar det historisk visuelle inntrykket ved anlegget. Tiltak må avklarast med kulturminnvernstyresmaktene. Det bør utarbeidast vedlikehaldsplanar for det einskilde anlegg som viser lokalisering, utforming og konstruksjon og behov for vedlikehald. Gjennom ein vedlikehaldsplan bør ein peike ut enkelte anlegg som berre blir vedlikehalde på tradisjonelt vis med bruk av jord, stein og tre. Dette bør gjerast for å dokumentere historiske anlegg og bevare kunnskapen om gamle arbeidsmetodar, jf verneformålet.

Vurdering:

Valbjørvassvegen er i forvaltningsplanen opplista som vassveg som går inn i Ottadalen landskapsvernområde med Nørdre Tverræ og Søre Tverræ som kjelde (dam).

Planlagt tiltak omfattar utskifting av tilførselsrøyr til vatningsanlegg der gammalt røyr skal erstattast med nytt. Røyret ligg i vassveita og følgjer traseen for denne. Det skal ikkje gjerast endringar i sjølve vassveita, berre vassrøyrret skal skiftast ut. Tiltaket inngår som eit vedlikehald av eksisterande vassveit.

Vassvegar har ei sterk historie og tradisjon i området og er framleis avgjerande for jordbruket i området. Det er viktig å få skifta ut vassrøyrret på Valbjørsvassvegen for å få eit velfungerande vatningsanlegg til garden. Søkar har eit akseptabelt behov for motorferdsel til dette føremålet.

Tiltaket må vurderast mot naturmangfaldlovas §§ 8-12, jf. § 7.

Det er allment kjent kunnskap at motorferdsel kan virke forstyrrande på dyreliv. I tillegg er støy frå motorferdsel ofte generande på friluftslivet. Dette er bakgrunnen for å minimere motorferdsel og styre den til tidspunkt da det gjer minst mogleg skade og ulempe for andre, både dyreliv og menneske.

Kunnskapsgrunnlaget (§ 8) er godt dokumentert gjennom naturbase og forvaltningsplanen. Det er god oversikt over kva som kan påverke landskap, økosystem, naturtypar og artar. Villrein i Reinheimen har tilhald i Nordheringsfjellet, hovudsakleg på vinterstid, men det kan òg skje at dyr oppheld seg i området sommarstid. Tiltaket skjer heilt aust i området rett over tregrensa. Det er viktig at det blir teke omsyn dersom ein skulle møte på villrein i samband med tiltaket.

Føre-var-prinsippet (§ 9) vert ikkje vurdert som nødvendig i denne saka

§ 10 Økosystemtilnærming og samla belastning

Tiltaket det er søkt om har eit avgrensa omfang. Med fastsette vilkår vil ikkje motorferdselen gje varig skade som truar verneformålet, dyrelivet, eller forstyrre dei som ynskjer å oppleve naturen med minst mulig uro.

§ 11 Kostnadene ved miljøforringing skal berast av tiltakshavar. Spørsmålet er vurdert til ikkje relevant.

§ 12 Miljøforsvarlege teknikkar og driftsmetodar.

Bruk av traktor og minigraver er føremålstenleg metode for å løyse transportbehovet i dette tilfelle. Traseen følgjer ei tidlegare brukt lei for liknande tiltak. Ved å ta omsyn under køyringa vil terrenginngrepet reduserast og ikkje gje varige skadar på naturen. Det er sommaren 2018 uvanleg tørre forhold overalt i terrenget. Det oppfordrast til at tiltaket blir gjennomført i 2018 da forholda er idelle for å redusere terrengslitasjen.

Delegert vedtak:

Med heimel i verneforskrift for Ottadalen landskapsvernområde § 3, pkt. 5.3. e) får Ola Kaurstad dispensasjon til bruk av traktor og lett minigraver for vedlikehald av Valbjørvassvegen i Ottadalen landskapsvernområde.

Dispensasjonen er gjeve med følgjande vilkår:

- Dispensasjonen gjeld på barmark i 2018 og 2019.
- Dispensasjonen omfattar bruk av traktor og minigravemaskin for transport av vassrøyr
- Trasé for motorferdselen skal følgje kart i søknaden
- Motorferdselen skal reduserast til eit minimum for å unngå skade på vegetasjonen
- Køytinga skal skje skånsamt av omsyn til dyreliv, naturmiljø og friluftsliv.
- Statens naturoppsyn (SNO) v/Per Olav Haugen (mob 970 57 213) skal varslast på SMS dagen før køyting.
- Køyterapport skal sendast nasjonalparkforvaltninga innan 01.12.2018/01.12.2019

(elektronisk rapportskjema:

http://www.nasjonalparkstyre.no/Documents/Reinheimen_dok/Rapportskjema_motorferdsel_Reinheimen.pdf).

Det blir gjort merksam på at transporten må avklarast med grunneigar og Vågå kommune, jf. «Lov om motorferdsel i utmark».

Klage:

Vedtaket kan klagast inn for Miljødirektoratet av partar i saka eller andre som har rettsleg klageinteresse med ein frist på 3 veker jf. forvaltningslova § 28. Ei eventuell klage skal rettast til Miljødirektoratet, men sendast til Nasjonalparkstyret for Reinheimen.

Med helsing

Ingvild Øyjordet
nasjonalparkforvaltar

Etter våre rutinar er dette brevet godkjent og sendt utan underskrift

Kopi til:
Kristine Sørle
Vågå og Sel landbrukskontor
Fylkesmannen i Oppland
Statens Naturoppsyn v/Per Olav Haugen
Vågå kommune